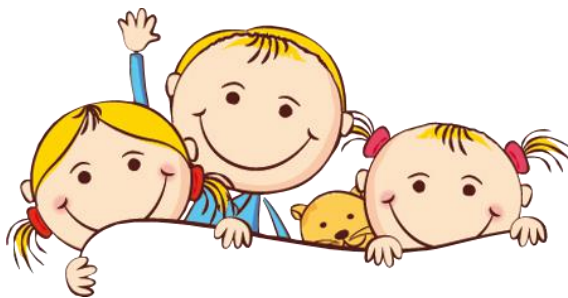

SEKSUALNOŚĆ MAŁYCH DZIECI

Pracując w przedszkolu możemy stać się niekiedy świadkami zachowań dzieci, które mają seksualny charakter. Jest to nieuniknione, ponieważ to właśnie w wieku przedszkolnym dziecko eksploruje świat, siebie, relacje z innymi i dokonuje kilku nowych odkryć:

- Moje ciało jest źródłem nowych doznań. Dziecko odkrywa, iż dotykание niektórych części ciała niesie za sobą inne, nieznanе dotychczas doznania, dające przyjemności i odprężenie;
- Ty jesteś inny/ inna niż ja. Kontakt z innymi dziećmi w wieku przedszkolnym pozwala odkryć różnice w wyglądzie ciała dziewczynki i chłopca;
- My to nie to samo co dwie oddzielne osoby. Znając siebie i swoje ciało, znając też rówieśnika odmiennej płci, dziecko zaczyna odkrywać łączące je relacje, co z kolei prowadzi do wspólnie podejmowanej aktywności, której najczęstszą formą są zabawy określane jako „erotyczne” lub „pseudoseksualne”.

Dzięki powyższym odkryciom dziecko ma możliwość doświadczanie siebie jako istoty seksualnej. **A co na to dorośli?** Zwykle budzi to w nich całą plejadę trudnych do poskromienia uczuć: od lęków, przez złość, poczucie wstydu, aż nawet do rozpaczы i poczucia bezradności. Te uczucia z kolei popychają ich do podejmowania różnych działań, nie zawsze jednak skutecznych i nie zawsze właściwych.

Masturbacja wczesnodziecięca

Jednym z najczęściej obserwowanych przejawów dziecięcej seksualności jest masturbacja. Podczas tych czynności można zaobserwować wyraźne pobudzenie emocjonalne, czerwienienie lub bladnięcie, pocenie itp., po czym następuje kulminacja.

Dlaczego małe dziecko się masturbuje?

Powody mogą być różne. Przede wszystkim jednak dlatego, że stymulacja przez dotyk części ciała daje dziecku przyjemnego doznania zmysłowego, czasem poczucie bezpieczeństwa i ulgę. **Rodzice czasem wyrażają obawy, że ich dziecko ma być może silny popęd seksualny i dlatego się masturbuje.** Należy pamiętać, że w przedszkolu popęd seksualny jeszcze „się nie zbudził”, przyjdzie na to czas w okresie dojrzewania.

Jak reagować ?

- Powstrzymaj się od reakcji silnie emocjonalnej. Jeżeli reakcja będzie bardzo emocjonalna, możesz wzmocnić zachowanie;
- Nie karz dziecka. **Karanie jest nie tylko nieskuteczne, ale zazwyczaj wzmocnia masturbację!**;
- Nie zawstydzaj dziecka;
- Nie oceniaj w kategoriach „złego zachowania”;
- Nie walcz z dzieckiem i nie stosuj siły by przerwać zachowanie.

Celem działań jest przede wszystkim zadbanie o to , by zachowanie miało charakter intymny. Jeśli więc po raz pierwszy jesteś świadkiem tego typu zachowanie i nie wiesz, co jest jego przyczyną:

- Zaproponuj dziecku inną aktywność typu zabawa, aktywność fizyczna;
- Jeśli dziecko odrzuca Twoją propozycję, reaguje agresywnie przy próbie zmiany aktywności, zachowaj intymność - niech nikt nie będzie świadkiem jego zachowania;

Zastanów się, jaka może być przyczyna zachowań masturbacyjnych?

- Czy jest po prostu sposobem na uzyskanie przyjemności płynącej ze stymulacji ciała?
- Czy przyczyną zachowań u dziecka mogą być przyczyny zdrowotne?
- Czy masturbacja może być skutkiem niewłaściwej higieny?
- Czy jest odpowiedzią na zaburzenia sensoryczne?
- Czy jest sposobem radzenia sobie z napięciem emocjonalnym (lęk, złość, stres)?
- Czy pojawiła się po jakimś trudnym dla dziecka wydarzeniu?
- Czy jest sposobem na nudę i brak aktywności?
- Czy jest sposobem zwrócenia na siebie uwagi?

Podjmij interwencję pasującą do dziecka i sytuacji

Jeśli ustalisz, że masturbacja ma charakter instrumentalny, czyli dziecko stara się przez swoje zachowanie zaspokajać potrzeby, uzupełniać niedobory, sygnalizuje problem - skup się na przyczynie, **a nie na samym zachowaniu!**

- Naucz dziecko innych sposobów radzenia sobie ze stresem, lękiem i zmniejsz poziom napięcia emocjonalnego u dziecka;
- Zapewnij dziecku odpowiednią ilość aktywności fizycznej;
- Realizuj ćwiczenia z zakresu integracji sensorycznej;
- Obdarzaj dziecko uwagą.

1. Jeśli uważasz, że masturbacja ma charakter rozwojowy i dziecko stymuluje się, bo odczuwa przyjemność, interweniuj tylko w takim stopniu, w jakim jest to niezbędne.
2. Jeśli dziecko jest w stanie to zrozumieć - umów się z nim na sygnał (nieoceniający, neutralny) przypominający, że nie ma dotykać intymnych części ciała przy innych, np. Przy gościach. Niektóre dzieci tracą kontrolę nad tym, że się dotykają. Istotne jest jednak, by dziecko nie odbierało tej „ przypominajki” w kategoriach kary.

Najważniejszą sprawą jest, by dziecko zrozumiało, że wszystkie czynności, które dotyczą intymnych części ciała, powinny odbywać się w miejscu prywatnym.

Bądź uważny - wychwyć pierwsze sygnały!

Ważnym elementem dobrej interwencji jest dostrzeżenie sygnałów wskazujących, na to, że zachowanie masturbacyjne się pojawi.. Bywa, że jesteśmy w stanie przewidzieć, że jeżeli dziecko położy się na materacu w pozycji na brzuchu, wówczas zacznie się stymulować, albo jeśli idzie w stronę dmuchanej piłki lub fotela, będzie podskakiwać i stymulować się.

Jest znacznie większa szansa, że dziecko podda się Twojej sugestii dotyczącej zmiany aktywności, gdy właśnie w tym momencie zareagujesz, nie dopiero wtedy, gdy dziecko zacznie doświadczać przyjemności płynącej ze stymulacji. Jeśli będzie pochłonięte masturbacją i pojawią się u niego fizjologiczne objawy odczuwania przyjemności (zaczerwienienie na twarzy, przyspieszony oddech, prężenie się), dużo trudniej- o ile w ogóle - będzie dziecko zachęcić do zmiany aktywności.

Dziecięcy ekshibicjonizm

Czy ciało człowieka jest interesujące? Z pewnością tak! Uświadamiamy sobie ten fakt, obserwując kilkuletnie dzieci, które zaczynają okazywać ciekawość wobec budowy swojego ciała, a w tym także jego intymnych części. Niekiedy dzieci szczegółowo oglądają swoje genitalia przy użyciu lusterka, a jeżeli mają taką możliwość, chętnie porównują je z rówieśnikami. Owo odkrycie sprawia, iż czasem pragną podzielić się nim z innymi osobami z rodziny, obnażając się w ich obecności.

Być może dziecko próbuje rozebrać się, gdy w domu jest właśnie wielu gości i wpada w środek imprezy bez majtek, paradując z uśmiechem między gośćmi?

Jak reagować?

Jeśli jako rodzic zaczniesz karać lub zawstydząć dziecko, zupełnie niepotrzebnie wzbudzisz w nim zainteresowanie połączone z niepokojem. Ważne jest więc okazanie aprobaty dla ciała dziecka. Jako mama czy ojciec powiedz: „ Jesteś dziewczynkom / chłopcem i to nas cieszy”, ale jednocześnie wyjaśnij powody dla których okrywamy się odzieżą. Jeżeli dziecko nadal urządza takie „ pokazy”, każdorazowo wyprowadzaj je z pokoju i tłumacz. Tak, jak robiłeś to, ucząc dziecka wszystkich innych czynności. W końcu zrozumie, czym sa intymne części ciała.

Podjmowanie rozmów na tematy seksualne:

Dzieci w wieku przedszkolnym czasem stawiają rodzicom bądź nauczycielom różne pytania związane z seksualnością. Niejednego dorosłego wprowadziło w zakłopotanie pytanie „Jak wszedłem do brzuszka mamusi?” lub „Co to jest sex?”.

Jak odpowiadać na pytania dziecka?

- Odpowiadaj na konkretne pytania. Nie rób wykładów i nie podawaj zbyt wielu informacji zbyt wcześnie. Mów krótko, konkretnie, używając jak najprostszego słownictwa;
- Posługuj się poprawną terminologią;
- Nie ośmieszaj dziecka. Nie bagatelizuj jego pytań;
- Odpowiadaj uczciwie. Niech wstyd nie umożliwianie Ci powiedzenia prawdy;
- Odpowiadaj natychmiast - udzielaj odpowiedzi wtedy, kiedy padło pytanie. Później dziecko nie będzie go pamiętać.

Jeżeli jest Ci trudno ustalić, jakie mogą być przyczyny zachowań dziecka lub jeśli wahasz się, jakie działania podjąć, porozmawiaj z innymi osobami, które na co dzień pracują z Twoim dzieckiem. Specjaliści mogą rozważyć także z Tobą hipotezy dotyczące ewentualnych przyczyn. Może być pomocna także rozmowa z urologiem, a niekiedy neurologiem, jeżeli podejrzewasz problemy zdrowotne.

Opracowanie: Maria Chamarowska
na podstawie artykułu I. Fornalik (Wychowanie w przedszkolu 5/2019)